

Γράφει ο Βασίλειος Κυρια-κούλης Γεωπόνος Α.Π.Θ.

Με αφορμή την πρόσφατη επίθεση αδέσποτου σκύλου σε κάτοικο της περιοχής μας, η οποία δυστυχώς δεν αποτελεί μεμονωμένο περιστατικό και...

έχοντας και εγώ ο ίδιος βρεθεί σε δύσκολη θέση με αδέσποτα σκυλιά και τσοπανόσκυλα, τόσο στην περιοχή της Καλαμπάκας, όσο και στα Μετέωρα, ένιωσα πως είναι προσωπική μου ευθύνη να γράψω αυτό το άρθρο, με σκοπό να συμβάλω στο διάλογο που καλείται να ανοίξει η κοινωνία της Καλαμπάκας με τους φορείς, προκειμένου να πάρει αποφάσεις σχετικές με την διαχείριση της κατάστασης.

Είναι σημαντικό να καταλάβουμε τις πιθανές πολλαπλές αιτίες που προκαλούν σε ένα αδέσποτο ζώο την επιθετική συμπεριφορά. Καταρχήν, δεν πρέπει να μπερδεύουμε την ανεξέλεγκτη επιθετικότητα με την φυσική τάση ενός ζώου φύλακα. Πολλές φορές ο παράγοντας είναι γενετικός, οφείλεται δηλαδή στα γονίδια του ζώου. Μερικά ζώα γεννιούνται πιο καχύποπτα από άλλα ανάλογα με την φυλή τους αλλά και την ιδιοσυγκρασία τους. Για παράδειγμα, ένα τσοπανόσκυλο είναι γενετικά προγραμματισμένο να φυλάει την περιοχή του, χωρίς να σημαίνει ότι είναι "επιθετικό", ενώ ένα άλλο ζώο μπορεί να επιτίθεται ανεξέλεγκτα σε όποιον συναντάει επειδή φοβάται. Σε γενικές γραμμές όταν ένα ζώο νιώσει ότι απειλείται θα αντιδράσει. Σε πολλές περιπτώσεις όμως, είναι ο άνθρωπος παράγοντας που κάνει ένα ζώο επιθετικό. Ένα ζώο που έχει δεχθεί επανειλημμένα βία, πόνο ή τραμπουκισμό μπορεί να "μάθει" να είναι επιθετικό για να επιβιώσει. Το ίδιο και ένα ζώο που είναι άρρωστο, πεινάει και πονάει. Ένα ζώο που δεν έχει νιώσει ποτέ εμπιστοσύνη προς τον άνθρωπο, για οποιοδήποτε λόγο,

είναι πιθανό να αντιδράσει "επιθετικά" χωρίς αυτό να σημαίνει απαραίτητα ότι ο σκοπός του είναι να τραυματίσει. Το σίγουρο είναι ότι, το ίδιο το ζώο είναι το μόνο που δεν έχει συνειδητή ευθύνη για την κατάσταση στην οποία έχει βρεθεί.

Οποιοδήποτε ζώο στην φύση δεν θα επιλέξει ποτέ την "μάχη" αν μπορεί να την αποφύγει, εκτός αν είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επιβίωση του. Τα άγρια ζώα δεν επιτίθενται "για πλάκα".

Ο σκύλος δεν είναι άγριο ζώο. Δημιουργήθηκε από τον άνθρωπο σαν σύντροφος εργασίας και συντροφιάς. Η θέση του, δεν είναι στην φύση αλλά δίπλα στον κηδεμόνα του. Είναι ευθύνη του καθενός από εμάς να φροντίζουμε τόσο για την ευζωία του ζώου μας, όσο και για τους καλούς τρόπους συμπεριφοράς που πρέπει να έχει στην κοινωνία την οποία ζει. Όσο είναι δικαίωμα του καθενός να επιλέξει αν θα έχει ή όχι ένα ζώο δίπλα του, άλλο τόσο είναι ευθύνη του να σέβεται το συνάνθρωπό του.

Τα αδέσποτα ζώα προκύπτουν από ανθρώπινη αδιαφορία και από ανεξέλεγκτες γέννες. Η στείρωση πρέπει να αποτελεί μονόδρομο. Τα επιθετικά, φοβικά, προβληματικά και ευαίσθητα σε συγγενή νοσήματα ζώα προκύπτουν κυρίως από παράνομες και ανεύθυνες γέννες, καθώς τα "προβληματικά" γονίδια μεταφέρονται από γενιά σε γενιά και από αδέσποτο σε αδέσποτο. Μόνο η στείρωση είναι η υπεύθυνη επιλογή. Προστατεύει τόσο τα ζώα όσο και τους ανθρώπους. Ένα ζώο με πρόβλημα συμπεριφοράς από "κακά" γονίδια θα καταλήξει στο δρόμο. Θα πεθάνει από πόνο, πείνα, κρύο χωρίς ποτέ να έχει μία ευκαιρία να νιώσει θαλπωρή, δημιουργώντας παράλληλα πρόβλημα με την συμπεριφορά του σε μεγάλους, μικρούς και άλλα ζώα. Και ποιος είναι τελικά υπεύθυνος; Το ζώο;

Έχουμε λοιπόν ευθύνη, πρώτα ως μονάδα και μετά ως πολιτισμένη κοινωνία, να συμβάλουμε στην πρόληψη αυτής της κατάστασης. Το να δεχτεί κανείς ένα ζώο στο σπίτι του και στην οικογένειά του πρέπει να είναι μια συνειδητή και υπεύθυνη απόφαση. Τα ζώα όπως και οι άνθρωποι, χρειάζονται σεβασμό και αγάπη. Πρέπει να στείρονται και να καταχωρούνται στα μητρώα με ηλεκτρονικό τσιπ, τόσο για την δική τους ασφάλεια όσο και για την δική μας. Η συμπεριφορά μίας κοινωνίας απέναντι στις ευαίσθητες ομάδες όπως είναι και τα ζώα συντροφιάς, καθώς εξαρτώνται πλήρως από εμάς, είναι θέμα παιδείας και πολιτισμού. Πλέον είναι αρκετά εύκολο να ενημερωθεί κανείς για τις υποχρεώσεις αλλά και για τα δικαιώματά του και του ζώου του και υπάρχει πληθώρα ενημερωτικών προγραμμάτων για σχολεία και ενήλικες, όπως για παράδειγμα το ζωοφιλικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα Ζω.Ε.Σ. το οποίο είναι εγκεκριμένο από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Το νομικό πλαίσιο και οι υποχρεώσεις των φορέων είναι ένα τεράστιο θέμα από μόνο του. Αξίζει όμως να αναλογιστεί κάποιος από εμάς την ευθύνη που έχουμε σαν πολίτες. Σχετικά με τον εκάστοτε φορέα έχει προβλεφθεί μία σειρά διαδικασιών και υποχρεώσεων σχετικά με την διαχείριση των αδέσποτων ζώων. Σύμφωνα με το Dogs' Voice <https://www.dogsvoice.gr/> την αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία στην Ελλάδα με αντικείμενο την προστασία και διαχείριση της αστικής πανίδας σε πανελλαδικό επίπεδο, οι υποχρεώσεις των Δήμων για τα αδέσποτα

ζώα βάσει του ν.4039/2012 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει είναι οι παρακάτω: Σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν.4039/2012 οι Δήμοι έχουν την υποχρέωση να διαχειρίζονται τα αδέσποτα ζώα. Πιο συγκεκριμένα:

1. Περισυλλογή και επανένταξη:

Ο Δήμος είναι υπεύθυνος για την περισυλλογή και διαχείριση των αδέσποτων ζώων συντροφιάς καθώς και την μεταφορά τους σε συνεργαζόμενα κτηνιατρεία και καταφύγια. Ο Δήμος οφείλει να συγκροτεί άρτια εκπαιδευμένα συνεργεία ατόμων, τα οποία ειδικεύονται στην περισυλλογή αδέσποτων ζώων συντροφιάς. Η καθοδήγηση και ο έλεγχος της δράσης πρέπει να γίνεται από κτηνίατρο που έχει οριστεί από την αρμόδια υπηρεσία Κτηνιατρικής του Δήμου. Αδέσποτα ζώα συντροφιάς που δεν έχουν υιοθετηθεί, εφόσον είναι υγιή και είναι μεγαλύτερα των 5 μηνών, επανεντάσσονται στο φυσικό τους περιβάλλον αφού προηγουμένως εμβολιαστούν, αποπαρασιτωθούν, στερηθούν, σημανθούν ηλεκτρονικά και καταγραφούν και εξεταστούν ορολογικά για την ανίχνευση τίτλου αντισωμάτων κατά της *Leishmania spp.*

2. Κτηνιατρικός έλεγχος, περίθαλψη, στείρωση και σήμανση:

Τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, που περισυλλέγονται, οδηγούνται τμηματικά στα υπάρχοντα καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς, στα δημοτικά κτηνιατρεία ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, και σε ιδιωτικά κτηνιατρεία, που διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή και μπορούν να φιλοξενήσουν προσωρινά και για εύλογο χρονικό διάστημα τα προς περίθαλψη ζώα, μέχρι την αποθεραπεία τους, υποβάλλονται σε κτηνιατρική εξέταση, στερώνονται, σημαίνονται με ηλεκτρονική σήμανση ως αδέσποτα, καταγράφονται στη διαδικτυακή ηλεκτρονική βάση, υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή αν χρειάζεται και εξετάζονται ορολογικά για την ανίχνευση τίτλου αντισωμάτων κατά της *Leishmania spp.* Ο Δήμος οφείλει να διατηρεί ενεργή σύμβαση με αδειοδοτημένα κτηνιατρεία. Οι στερώσεις σε αδέσποτα ζώα συντροφιάς, και η σήμανση τους, μπορούν να πραγματοποιούνται δωρεάν και από εθελοντές επαγγελματίες κτηνιάτρους, οι οποίοι συγκεντρώνουν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις προκειμένου να μπορούν να ασκήσουν νόμιμα το επάγγελμα τον κτηνίατρο στην Ελλάδα.

3. Συγκρότηση πενταμελούς επιτροπής:

Σε κάθε Δήμο, κατόπιν απόφασης Δημάρχου συγκροτείται πενταμελής επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια να εξετάζει το ποσοστό επικινδυνότητας ενός ζώου καθώς και να διαχειρίζεται προβλήματα που προκύπτουν από τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων. Η πενταμελής επιτροπή αποτελείται από έναν κτηνίατρο που ορίζεται από τον Δήμο και είναι υπεύθυνος για το πρόγραμμα προστασίας αδέσποτων ζώων συντροφιάς, έναν εκπαιδευτή σκύλων και έναν εκπρόσωπο του Δήμου. Τα άλλα δύο μέλη ορίζονται από φιλοζωικές ενώσεις και σωματεία που λειτουργούν νόμιμα και εδρεύουν στο Δήμο ή στην Περιφερειακή Ενότητα.

4. Ίδρυση και Λειτουργία Δημοτικού Καταφυγίου για αδέσποτα ζώα συντροφιάς
Κάθε Δήμος ή όμοροι ή συνεργαζόμενοι Δήμοι, ιδρύουν και λειτουργούν δημοτικά ή διαδημοτικά κτηνιατρεία και καταφύγια αδέσποτων ζώων συντροφιάς επιτρεπομένης της συνεργασίας με ενδιαφερόμενα φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις ή και εθελοντές φιλόζωους σε ιδιόκτητους ή μισθωμένους ή παραχωρούμενους από το Δημόσιο, την Περιφέρεια ή από ιδιώτες χώρους. Υπό την εποπτεία των Δήμων, μπορούν να ιδρυθούν και να λειτουργούν καταφύγια ή και

κτηνιατρεία αδέσποτων ζώων συντροφιάς και από φιλοζωικά σωματεία και ενώσεις, που διαθέτουν το κατάλληλο κτηνιατρικό προσωπικό (1 κτηνίατρος ανά 50 ζώα), την τεχνική υποδομή, τις εγκαταστάσεις και τον αναγκαίο εξοπλισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 604/1977 και του π.δ. 463/1978.

5. Φύλαξη δεσποζόμενων ζώων που έχουν αφαιρεθεί από τον ιδιοκτήτη τους με εισαγγελική παραγγελία

Οι Δήμοι οφείλουν να μεριμνούν ως μεσεγγυούχοι για τη φύλαξη δεσποζόμενων ζώων που έχουν αφαιρεθεί από τον ιδιοκτήτη τους κατόπιν έκδοσης σχετικής εισαγγελικής παραγγελίας και μέχρι την τελεσιδικία της καταγγελίας. Οι Δήμοι μπορούν να ορίζουν ως μεσεγγυούχο φυσικά πρόσωπα ή αδειοδοτημένους χώρους φύλαξης ζώων συντροφιάς σε συνεργασία με τα φιλοζωικά σωματεία.

6. Επιβολή διοικητικών προστίμων για τις παραβάσεις του ν.4039/2012 αναφορικά με τις υποχρεώσεις ιδιοκτητών και την κακοποίηση ζώων

Για τους Δήμους τους οποίους υπάρχει εν λειτουργία Δημοτική Αστυνομία προβλέπεται η από κοινού αρμοδιότητα αυτής να επιβάλει διοικητικά πρόστιμα για τις παραβάσεις που ρητά προβλέπονται στον ν.4039/2012 (όπως ενδεικτικά: μη ενημερωμένο βιβλιάριο υγείας ζώου, μη περισυλλογή περιττωμάτων ζώου, κακοποίηση ζώου, μη τοποθέτηση ηλεκτρονικής σήμανσης κ.α.)

Είναι σύνηθες να επιρρίπτουμε ευθύνες στο εκάστοτε Φιλοζωικό Σωματείο κάθε περιοχής. Πρέπει να σημειωθεί όμως, ότι το κάθε Σωματείο ή Σύλλογος δεν είναι νομικά υπεύθυνο για την διαχείριση των αδέσποτων και σε καμία περίπτωση δεν έχει ευθύνη για οποιοδήποτε περιστατικό. Εφόσον το επιθυμεί και κάτω από ανάλογες προϋποθέσεις, συμβάλει στην παροχή βοήθειας είτε σε συνεργασία με τον Δήμο είτε απευθείας με τους πολίτες. Την νομική ευθύνη την έχει αποκλειστικά και μόνο ο Δήμος και είναι αναφαίρετο δικαίωμα μας να ρωτήσουμε, τι έχει προβλέψει ο Δήμος Μετεώρων για το θέμα της διαχείρισης των αδέσποτων; Υπάρχει διαθέσιμο και εκπαιδευμένο προσωπικό για την περισυλλογή των ζώων; Ποιος είναι ο αρμόδιος κτηνίατρος; Με ποιο τρόπο ελέγχονται οι εγκαταλείψεις, οι στείρωσεις, η περίθαλψη, η σήμανση κλπ;

Ο νομός αναφέρεται ρητά στην επανένταξη στο φυσικό τους περιβάλλον αφού προηγουμένως εμβολιαστούν, αποπαρασιτωθούν, στείρωθούν, σημανθούν ηλεκτρονικά και καταγραφούν. Τι σημαίνει επανένταξη; Γιατί κάνεις δεν μιλάει για αυτή; Σημαίνει ότι αν συλληχθεί για παράδειγμα ένα αδέσποτο ζώο από την περιοχή του Δημαρχείου Καλαμπάκας, τηρηθεί ο νόμος και δεν βρεθεί ο νόμιμος ιδιοκτήτης ή ανάδοχος για υιοθεσία, τότε ο Δήμος είναι υποχρεωμένος να το επιστρέψει στο σημείο που το βρήκε αφού πρώτα το έχει φροντίσει όπως προβλέπει ο Νόμος. Το σημείο ορίζεται ως φυσικό περιβάλλον έστω και αν πρόκειται για το πίσω μέρος του Δημαρχείου. Αυτό το θέμα ταμπού δεν το εξηγεί κανένας στο κόσμο, γιατί φυσικά η επανένταξη δεν είναι απλή υπόθεση και δεν εξασφαλίζει απαραίτητα την ευζωία του ζώου αν δεν τηρηθούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Η μόνη ουσιαστική λύση για την αντιμετώπιση των αδέσποτων είναι η πρόληψη και η υπεύθυνη υιοθεσία. Σε κάθε άλλη περίπτωση τα ζώα καταλήγουν πάλι στο δρόμο και μάλιστα πληθαίνουν, καθώς δεν υπάρχει καμία ανάληψη ευθύνης.

Αναρωτιόμαστε λοιπόν, τι έχει προβλεφθεί για προσωρινό χώρο φιλοξενίας των περισυλλεγμένων ζώων στο Δήμο Μετεώρων; Υπάρχει κάποια σύμβαση εν

ενεργεία και αν ναι, τηρείται; Γίνονται οι προβλεπόμενες ενέργειες για την ευζωία των ζώων και για την υγειονομική ασφάλεια των πολιτών; Υπάρχει πλάνο για Δημοτικό καταφύγιο με ανάλογο επιστημονικό προσωπικό;

Και το πιο σημαντικό από όλα, πως βοηθάει ο Δήμος στις υιοθεσίες; Υπάρχει συνεργασία με κάποιο Σύλλογο; Υπάρχει διαθέσιμη ιστοσελίδα με πλήρη καταγραφή των ζώων που περισυλλέχθηκαν ή ο Δήμος βασίζεται αποκλειστικά στην καλή θέληση ορισμένων πολιτών;

Η συμπεριφορά μας προς τα ζώα είναι δείγμα πολιτισμού και παιδείας και είμαστε όλοι υπεύθυνοι να μιλάμε για αυτούς που δεν έχουν φωνή.

Ο νόμος αναλυτικά:

<https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4039-2012/arthro-9-nomos-4039-2012-perisyllogi-kai-diaheirisi>